

заедно

ПРЕВАНТИВНО – ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА НАРКОМАНИТЕ – СОФИЯ

ЗАВИСИМОСТИ – МИТОВЕ И РЕАЛНОСТ НЯКОЛКО МИТА ЗА УПОТРЕБАТА НА АЛКОХОЛ

ПРЕВЕНЦИЯ ОБУЧИТЕЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТНИЦИ

ОБУЧЕНИЕ И ЗАЕТОСТ НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОТНОВО НЕЗАВИСИМ“

22 АПРИЛ - ДЕН НА ЗЕМЯТА КОНКУРС НА ТЕМА: „ДА СЪХРАНИМ ЖИВОТА ВЪВ ВСЯКА КАПКА ВОДА!“

ИЗЛОЖБА - ПЛАКАТ ПОД МОТОТО „ИМА ПО-ДОБЪР НАЧИН ДА ЖИВЕЕМ“, ПОСВЕТЕНА НА 26 ЙУНИ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ПРОТИВ ЗЛОУПОТРЕБАТА С НАРКОТИЦИ И КОНТРАБАНДНИЯ ТРАФИК

ХАЛЮЦИНОГЕНИ ИСТОРИЯ И УПОТРЕБА • ХАРАКТЕРИСТИКА • ФОРМИ И НАЧИНИ НА УПОТРЕБА • ЗАЩО ХОРАТА УПОТРЕБЯВАТ ХАЛЮЦИНОГЕНИ • ПОСЛЕДИЦИ ПРИ ПРОДЪЛЖИТЕЛНА УПОТРЕБА

УЧЕБНА ВИЗИТА АТИНСКИ ИНСТИТУТ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕКА „АНТРОПОС“ (АКМА)

СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРОГРАМА ЗА РЕСОЦИАЛИЗАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ: ЦЕНТЪР ЗА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

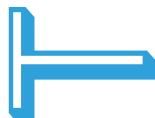

МИТОВЕ

Няколко мита за употребата на алкохол

Митът е вярване, за което или има доказателства, че то не е вярно или няма доказателства, че то е вярно!

За спроявянето с какъвто и да било проблем е полезно да имаме повече знания за него. Познанието намалява митовете, а демитологизирането на зависимостта е една от ключовите стъпки към тяхното успешно лечение и превенция.

МИТ: **Бирата не е толкова вредна, колкото „твърдият“ алкохол.**

ФАКТ: Бирата е точно толкова вредна, колкото и „твърдият“ алкохол. Понякога напитките с по-ниско съдържание на алкохол влияят по различен начин на употребяващия/пиещия, но те са еднакво вредни.

МИТ: **Мъжете са по-склонни към злоупотреба с алкохол, отколкото жените.**

ФАКТ: Жените, както и мъжете, могат да злоупотребяват с алкохол и няма данни, че този проблем е по-често срещан при едните, отколкото при другите. Може би обяснението на този мит може да се намери във факта, че жените са по-малко склонни да търсят лечение и помощ, заради ниско самочувствие, предразсъдъци или пречки, свързани със семейните отговорности.

МИТ: **Човек няма проблем с алкохола, ако може да се въздържи от употребата му за седмици и месеци между епизодите на пиење.**

ФАКТ: Не е задължително човек да пие всеки ден или всяка седмица, за да се диагностицира проблем с алкохола. Влиянието на алкохола върху живота на човека, който го употребява се определя не само от **КОЛИЧЕСТВОТО ИЗПИТ АЛКОХОЛ**, но и от следните фактори: **дом, приятели, социален живот, училище, работа, здравни и финансови проблеми**.

Ако пиенето влияе негативно върху повечето от споменатите области в живота на човека, би следвало той да потърси помощ. Последните изследвания върху този проблем сочат, че най-показателният критерий за диагностициране на алкохолна зависимост не е абстиненцията или повишения толеранс, а **загубата на контрол върху употребата на алкохол**.

МИТ: **Не може да се помогне на човек, който злоупотребява с алкохол и е зависим от него.**

ФАКТ: Има различни видове програми, създадени да помагат на хора, които имат проблеми с алкохола и на техните семейства. Някои от тях са групите за самопомощ (Анонимни Алкохолици), програми за детоксикация от алкохол – болнични или извънболнични, индивидуално консултиране и предлагане на помощ на семействата и близките на хора с този проблем.

*Сusanна Монева
психолог*

Използвана литература: Материали, издадени от National Institute on Drug Abuse (NIDA), САЩ.

ПРЕВЕНЦИЯ

ОБУЧИТЕЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТНИЦИ

„Превенция на
зависимостите в училищна
среда – теоретични насоки
и практически модели за
работа с ученици“

На територията на район „Илинден“
в рамките на три еднодневни модула
през месеците април и май 2005 г. бяха
обучени 15 училищни специалисти.

През ноември 2004 г. между Превентивно-информационния център по проблемите на наркоманиите – София /ПИЦ по ПН/ и Столична община, район „Илинден“, беше сключен договор за партньорство и съвместна дейност. В рамките на този договор беше реализирана обучителната програма за педагогически съветници. Поради големия интерес към нея, се включиха и учители, медицински сестри и представители на местното читалище.

Педагогическите съветници и учителите са хора, които всеки ден са в контакт с учениците и много често първи се сблъскват с проблема на употреба на психоактивни вещества. След подходящо обучение, адекватно на нуждите на училищната система, те могат да придобият знания и умения за разработване и прилагане на превентивни занимания в училища и извънучилищна среда, както и да усвоят работещ модел за ранна интервенция.

Преди да стартира програмата проведохме анкетно проучване, чрез което получихме информация за темите, важни за участниците. Това ни помогна да обогатим и разнообразим обучението.

Темите

- Зависимости** – долечебни програми, лечение и реабилитация.
- Психоактивни вещества** – видове, причини за употреба, последици.
- Динамика на семейството** при възникване на зависимо поведение.

- Методика за първична превенция** – модели, принципи и правила за изготвяне на превентивни програми.
- Интерактивни методи и техники** за работа с ученици.
- Ранна интервенция** при злоупотреба с психоактивни вещества.

Похватите на работа

Презентация, дискусии и групови обсъждания, ролеви игри, работа в малки групи.

Целите

Да се задълбочат и затвърдят основните познания за наркотиците и наркоманиите, както и да се разшири информацията за съвременните подходи в първичната превенция.

Поставихме задача на участниците да планират провеждането на превентивна програма в тяхното училище, като използват интерактивните методи на обучение. Разработен и дискутиран беше примерен модел за ранна интервенция на базата на казуси от тяхната практика. Според австрийския опит, който ние използвахме, това включва начална оценка на тежестта на слуячия и насочване на съответния ученик и родителите му към подходяща служба за консултация. В края на обучението участниците получиха сертификати.

Валентина Маринова
психолог, член на обучителния екип

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА “ОТНОВО НЕЗАВИСИМ”

ПРОГРАМИ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ЗАЕТОСТ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА В ТРУДОСПОСОБНА ВЪЗРАСТ, ПРЕМИНАЛИ УСПЕШЕН КУРС НА ЛЕЧЕНИЕ ЗА ЗАВИСИМОСТ КЪМ НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА

Особени трудности за включване в активния трудов и социален живот на динамично променящата се социално-икономическа среда в България срещат лицата, които са зависими към наркотични вещества.

Продължителната им изолация и загубата на трудови навици, отрицателното отношение на обществото, въздържането на работодателите да ги назначават на работа водят до ограничаване на възможностите им за реализация на пазара на труда.

Според чл. 48 от Конституцията на България, гражданите имат право на труд и държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право.

От няколко години в Националната програма за заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания бяха включени и лица, преминали успешно курс на лечение за зависимост към наркотични вещества.

От м. април 2005 г. на основание чл. 31 от Закона за насярчаване на заетостта и в изпълнение на чл. 16, т. 6 от същия, Министерството на труда и социалната политика разработи и утвърди отделна програма за тези лица:

Национална програма „Отново независим“

ОСНОВНАТА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА Е:

Повишаване пригодността за заетост и осигуряване на работа на безработни в трудоспособна възраст, регистрирани в Дирекция „Бюра по труда“, преминали успешно курс на лечение за зависимост към наркотични вещества и пълноценното им интегриране в обществото.

Програмата се осъществява във всички общини на страната и работодатели по нея се явяват всички работодатели по смисъла на Допълнителните разпоредби на Кодекса на труда.

ПРОГРАМАТА СЕ РЕАЛИЗИРА В 2 МОДУЛА:

1 Модул: „Обучение за безработни, обект на програмата“. Целта е да се осигурят квалификация, професионални знания и умения за активно поведение на пазара на труда и трудовата реализация. Осигуряват се средства (за обучение, квартирни, транспортни и други разходи) за безработните, които успешно са преминали курс на лечение за зависимост към наркотични вещества и са включени в обучение за професионална квалификация.

2 Модул: „Заетост“. На разкритите работни места по този модул, работодателите наемат безработни лица (обект на програмата) на постоянен трудов договор или за срок не по-кратък от **18 месеца**.

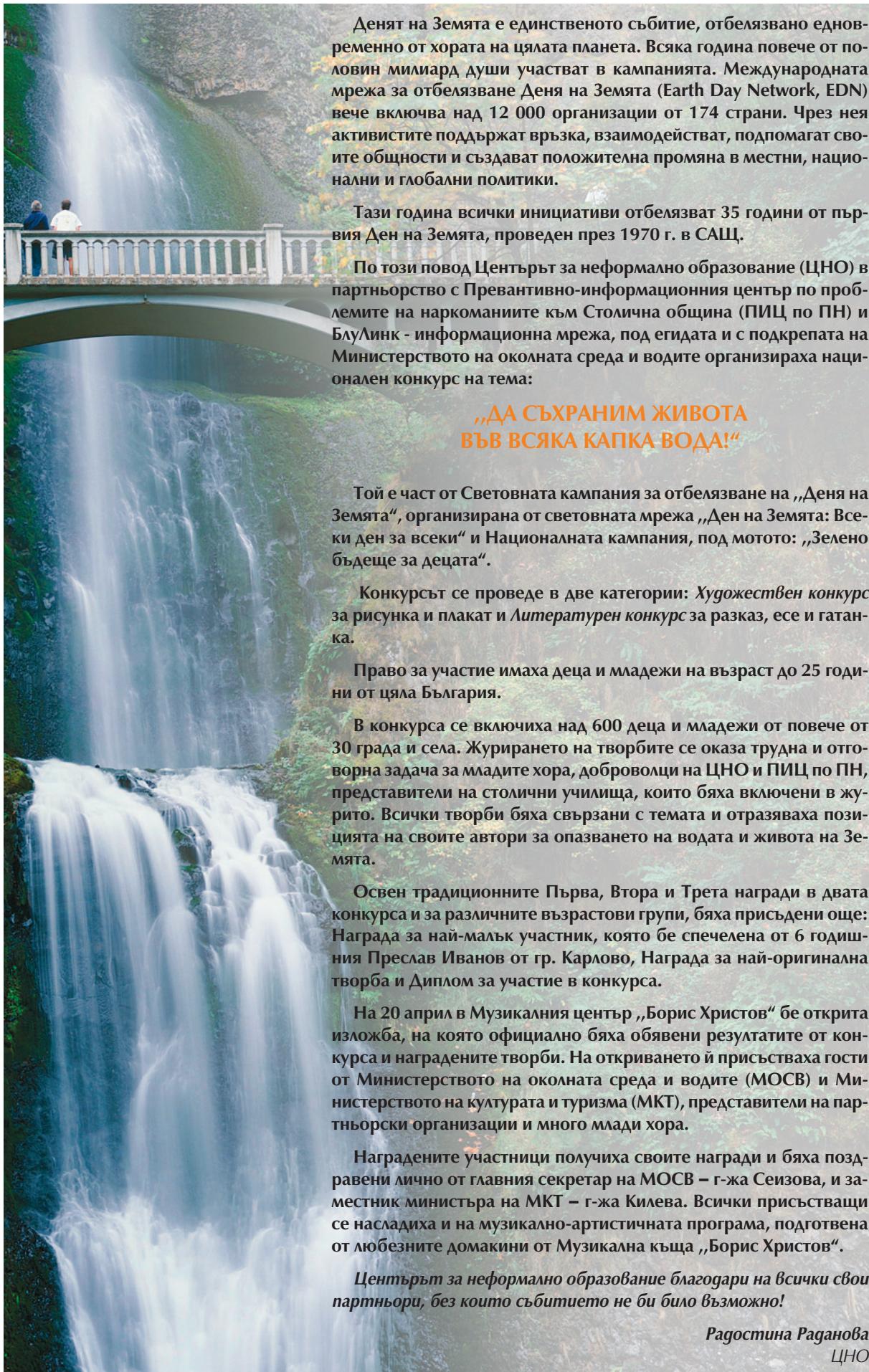
На лицата, обект на Националната програма „Отново независим“, наети от работодател по трудов договор за срок не по-малък от 18 месеца се заплаща:

- трудово възнаграждение в размер на 150 лв. при пълно работно време;
- възнаграждения за основен платен годишен отпуск;
- допълнителни възнаграждения, установени в Кодекса на труда;
- дължимите вноски за сметка на работодателите за фондовете на ДОО и другите пенсионни и здравноосигурителни фондове.

Националната програма „Отново независим“ се финансира със средства от Държавния бюджет и е със срок на действие до края на 2006 година.

Пламенка Петрова
социален работник

22 АПРИЛ - ДЕН НА ЗЕМЯТА

Денят на Земята е единственото събитие, отбелязвано едновременно от хората на цялата планета. Всяка година повече от половин милиард души участват в кампанията. Международната мрежа за отбелязване Деня на Земята (Earth Day Network, EDN) вече включва над 12 000 организации от 174 страни. Чрез нея активистите поддържат връзка, взаимодействат, подпомагат своите общности и създават положителна промяна в местни, национални и глобални политики.

Тази година всички инициативи отбелязват 35 години от първия Ден на Земята, проведен през 1970 г. в САЩ.

По този повод Центърът за неформално образование (ЦНО) в партньорство с Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите към Столична община (ПИЦ по ПН) и БлуЛинк - информационна мрежа, под егидата и с подкрепата на Министерството на околната среда и водите организираха национален конкурс на тема:

„ДА СЪХРАНИМ ЖИВОТА ВЪВ ВСЯКА КАПКА ВОДА!“

Той е част от Световната кампания за отбелязване на „Деня на Земята“, организирана от световната мрежа „Ден на Земята: Всеки ден за всеки“ и Националната кампания, под мотото: „Зелено бъдеще за децата“.

Конкурсът се проведе в две категории: *Художествен конкурс за рисунка и плакат* и *Литературен конкурс за разказ, есе и гатанка*.

Право за участие имаха деца и младежи на възраст до 25 години от цяла България.

В конкурса се включиха над 600 деца и младежи от повече от 30 града и села. Журирането на творбите се оказа трудна и отговорна задача за младите хора, доброволци на ЦНО и ПИЦ по ПН, представители на столични училища, които бяха включени в жюрито. Всички творби бяха свързани с темата и отразяваха позицията на своите автори за опазването на водата и живота на Земята.

Освен традиционните Първа, Втора и Трета награди в двата конкурса и за различните възрастови групи, бяха присъдени още: Награда за най-малък участник, която бе спечелена от 6 годишния Преслав Иванов от гр. Карлово, Награда за най-оригинална творба и Диплом за участие в конкурса.

На 20 април в Музикалния център „Борис Христов“ бе открита изложба, на която официално бяха обявени резултатите от конкурса и наградените творби. На откриването ѝ присъстваха гости от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и Министерството на културата и туризма (МКТ), представители на партньорски организации и много млади хора.

Наградените участници получиха своите награди и бяха поздравени лично от главния секретар на МОСВ – г-жа Сеизова, и заместник министъра на МКТ – г-жа Килева. Всички присъстващи се насладиха и на музикално-артистичната програма, подгответа от любезните домакини от Музикална къща „Борис Христов“.

Центърът за неформално образование благодари на всички свои партньори, без които събитието не би било възможно!

Радостина Раданова
ЦНО

ИЗЛОЖБА – П

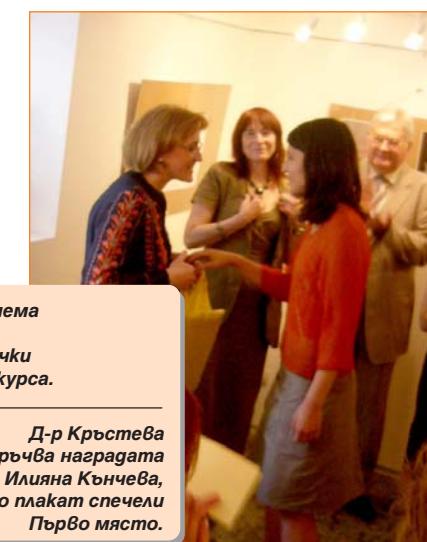
ОТКРИВАНЕТО НА ИЗЛОЖБАТА.

Д-р Дорита Кръстева – директор на ПИЦ по ПН – София, и г-жа Мария Ландова – директор на НУИИ, поздравиха гостите и авторите на творбите.

Г-жа Ландова приема общата награда от името на всички участници в конкурса.

Д-р Кръстева връчва наградата на Илияна Кънчева, чийто плакат спечели Първо място.

Много млади хора аплодираха творбите на своите съученици.

, „ИМА ПО-ДОНАЧИН ДА

Изложба – плакат, посветена на 26 юни – Международен ден против злоупотребата с наркотици и контрабандния трафик.

В изложбата участваха всички творби от конкурса, проведен от ПИЦ по ПН през месец май тази година.

От 20. 06. до 22. 06. 2005 г. ученици от 11-ти и 12-ти клас на Националното училище по изящни изкуства „Илия Петров“ (НУИИ) подредиха изложба със свои творби под мотото: „Има по-добър начин да живеем“.

Тя бе открита на 20 юни в столичната галерия „Дебют“ на бул. „В. Левски“ 62 с любезното съдействие на Евробанк. Гости на откриването бяха: д-р Лилия Радева – зам. кмет на Столична община; д-р Румяна Раева – директор на дирекция „Здравеопазване“ при Столична община; Екатерина Лазарова и Теодора Кушева – Секретариат на Националния съвет по наркотични вещества; Ралица Базайтова – Министерство на културата и ту-

Импровизираното малко во по повод открытието на изложбата стана място за срещи, нови запознания и обсъждане на бъдещите.

ЛАКАТ

ДОБЪР ЖИВЕЕМ”

ризма; представители на Съвета по наркотични вещества – София; д-р Дорита Кръстева – директор на Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите (ПИЦ по ПН) към Столична община; г-жа Мария Ландова – директор на НУИИ.

Изложбата е съвместна инициатива на Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите към Столична община и НУИИ „Илия Петров“ и е краен етап на конкурса, който Центърът проведе като част от превантивната си програма сред ученици от горните класове на столичните училища.

Изложбата е посветена на 26 юни – Международния ден против злоупотребата с наркотици и контрабандния трафик.

Класиралите се на Първо място – Илияна Кънчева, на Второ място – Александър Христов, и на Трето място – Драгомира Василева, бяха отличени с награди. Тяхните творби ще бъдат отпечатани като плакати, които ще се разпространят в столичните училища през новата учебна година.

Обща награда получиха и всички участници в конкурса, които с много талант, старание и отговорност се включиха в него и чрез творбите си изразиха своето отношение към проблема наркомании.

Св. Лесева

НАГРАДЕНИТЕ:

Първо място
Илияна Кънчева

Второ място
Александър Христов

Трето място
Драгомира Василева

Тези творби ще бъдат отпечатани като плакати, които ще се разпространят в столичните училища през новата учебна година. В следващите броеве на бюллетина ще представим и други творби, участвали в конкурса.

Разговори
и размисли по темата.

Тържеството уважаха
г-р Л. Pageva и г-р Р. Раева.

о тържеството
и ването на
то за много
изнанства и
щи планове.

Преподавателите от НУИИ
също се включиха в тържеството.

ХАЛЮЦИНОГ

Xалюциногените са вещества, които предизвикват халюцинации – изкривявания в усещането за реалността. Под влиянието на халюциногени хората виждат образи, чуват звуци и преживяват усещания, които изглеждат реални, но всъщност не съществуват. Някои халюциногени предизвикват бързи, интензивни емоционални колебания.

Халюциногените предизвикват ефектите си чрез нарушаване на взаимодействията на нервните клетки и невротрансмитера серотонин. Серотониновата система е включена в контрола на поведението, възприятията, включително настроението, глада, телесната температура, сексуалното поведение, контрола на мускулите. LSD (абревиатура от германската дума за диетиламид на лизергиновата киселина – *Lyserg Säure Diäthylamid*) е веществото, което най-често се идентифицира с термина халюциноген и е най-често използваното от този клас вещества. Той се разглежда като типичен халюциноген. Характеристиките на неговото действие и ефектите му се отнасят и за другите халюциногени, включващи мескалин (извлечан от кактуса пейоти – *Lophophora williamsii*, растящ в централно Мексико), псилоцибин (активно вещество в гъбата *Psilocybe mexicana*, както и в други халюциногени „магически“ гъби) и ибогаин (алкалоид, съдържащ се в растението ибога – *Tabernanthe iboga*, растящо в Екваториална Африка).

История и употреба – химикът Алберт Хоффман, който е работил във фармацевтичните лаборатории на корпорацията Сандоц в Швейцария, синтезира LSD през 1938 г. Той е провеждал изследване за възможните медицински приложения на различни съединения на лизергиновата киселина, извлечена от моравото рогче – гъба, която се развива по райграса. Търсейки съединения с терапевтична стойност, Хоффман създава повече от 25 синтетични молекули въз основа на лизергиновата киселина. Двадесет и петата се нарича *Lyserg Säure Diäthylamid 25* или LSD 25. Пет години след като синтезира веществото, Хоффман случайно погъща малко количество от него и преживява сериозни от плашещи сензорни ефекти.

Характеристика – LSD е безцветен или бял, без мирис, водноразтворим материал, синтезиран от лизергинова киселина. LSD е най-мощното известно досега вещество, което може да предизвика промени в настроението и възприятията – доза, по-малка от 30 микрограма, може да предизвика ефект за 6 до 12 часа.

Форми и начини на употреба – LSD първоначално се произвежда в кристална форма. Чистият кристал може да се стрие на прах и да се смеси със свързващи вещества, за да се направят таблетки, известни като „microdots“ (микроточки) или тънки правоъгълници от желатин, наричани „window panes“ (прозорци). Най-често прахът се разтваря и се нанася на хартия или други материали. Най-разпространената форма на LSD „ейсид“ (киселина) са „картончета“ – листчета от хартия, напоени с LSD, изрязани на правоъгълници, което представлява индивидуалната доза. Разликите при производството и наличието на замърсители може да предизвика големи вариации в цвета на LSD – от безцветно или бяло в чистата му форма до кафеникаво или дори черно. Дори незамърсената форма на LSD започва да губи свойствата и цвета си скоро след като е произведена. Поради тази причина производителите и дилърите често нанасят LSD на цветна хартия. Това прави много трудно за употребяващия да определи чистотата и давността на производство на веществото.

Защо хората употребяват халюциногени? – Халюциногените играят важна роля в човешкия живот от хилядолетия. Древни култури от тропиците до Арктика използват растения, за да достигнат състояние на откъсване от реалността, както и за самовгълбяване. Тези растения съдържат химически съставки като мескалин, псилоцибин и ибогаин, които са структурно подобни на серотонина и постигат своя ефект чрез нарушаване на нормалното функциониране на серотониновата система. Исторически халюциногенните растения са използвани основно за социални и религиозни ритуали. Тяхната достъпност и разпространеност са били ограничени от климатични и почвени фактори, необходими за растежа им. След синтезирането на LSD, злоупотребата с халюциногени се разпространява много по-широко и от 60-те години на миналия век драстично се повишава.

Производството на LSD е изцяло незаконно, не съществува медицинска употреба на LSD.

Ефекти на LSD – Точният механизъм, по който LSD променя възприятията, все още не е изяснен докрай. Данни от лабораторни проучвания предполагат, че LSD, както и халюциногенните растения действат на точна група серотонинови рецептори – 5-HT₂ рецептори. Известно е още, че ефектът на LSD е най-значим в два мозъчни региона. Единият е церебралния кортекс – отговорен за регулацията на настроението, мисленето и възприятията. Вторият е локус церулеус, който приема сензорни сигнали от всички области на тялото.

Ефектът на LSD започва от 30 до 90 минути след приемането и може да продължи повече от 12 часа. Употребяващите определят усещанията от халюциногените като „трип“ (пътуване), а острите странични усещания като „бед трип“ (неприятно пътуване). Повечето пъти LSD включва и приятни, и неприятни ефекти. Ефектът е абсолютно непредвидим и може да зависи от количеството на веществото, личността на употребяващия, настроението, очакванията и обкръжението.

Употребляващите LSD може да получат някои физиологични ефекти, като повишено кръвно налягане и ускорен пулс, замайване, загуба на апетит, сухота в устата, изпотяване, гадене и треперене. Но главните ефекти са емоционални и сензорни. Емоциите могат да преминават бързо в целия диапазон от страх до еуфория, понякога до степен, че на употребляващия му се струва, че изпитва няколко емоции едновременно.

LSD също така проявява драматичен ефект върху сетивата. Усещанията за цветове, миризми и звуци са силно интензифираны. В някои случаи сензорните възприятия могат да се съчетаят във феномен, известен като синестезия. При него на употребляващия му се струва, че чува или чувства цветове и вижда звуци.

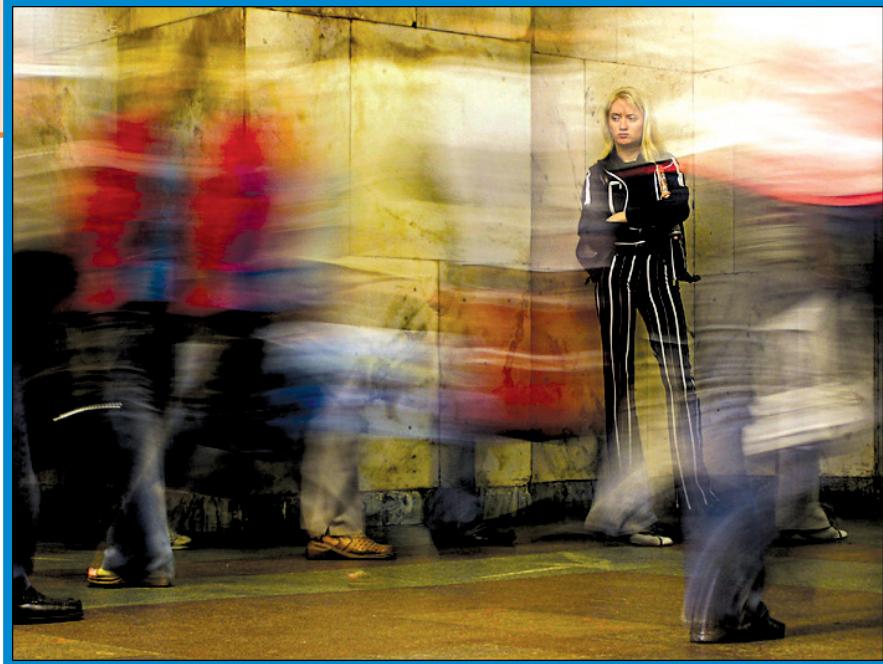
Халюциногените изкривяват или трансформират формите и движенията и могат да предизвикват чувство, че времето се движи много бавно, или че собственото тяло си променя формата. В някои случаи употребляващите чувстват, че са щастливи и умствено стимулирани, както и разбиращи и чувствителни. От друга страна, „неприятните пътувания“ включват ужасяващи мисли и кошмарни чувства на тревога и отчаяние, страх от полудяване, смърт или загуба на контрол.

Употребляващите LSD бързо развиват високо ниво на толеранс спрямо ефектите на наркотика. След повтаряща се употреба те имат нужда от повишаване на дозата за постигането на същия ефект. LSD също така повишава толеранса и за други халюциногени като псилибицин и мескалин, но не повлиява толеранса към марихуана, амфетами и фенциклидин, които не действат директно на серотониновите рецептори. Толерансът към LSD е краткотраен – той се губи, ако употребляващият спре да взема веществото за няколко дни.

Последици при продължителна употреба

Съществуват две дълготрайни състояния, свързани с употребата на LSD и други халюциногени – **персистираща психоза** и **персистиращо разстройство на възприятията**, свързано с употребата на халюциногени (Hallucinogen Persisting Perception Disorder – HPPD), по-известно като „флешбек“. Причините за тези състояния, които при някои употребляващи се появяват само след едно взимане, все още не са известни.

● **персистираща психоза** – нормалните ефекти на LSD могат да се опишат като психоза, причинена

от вещества – деформация или дезорганизация на възможностите на личността за оценка на реалността, за рационално мислене или за комуникация с околните. Някои употребляващи преживяват опустошаващи психологически ефекти, които продължават и след изчерпването на ефекта на веществото. Те влизат в дълготрайно психозоподобно състояние. LSD-индущираната персистираща психоза може да включва драматични промени в настроението – от мания до дълбока депресия и халюцинации. Това състояние може да продължи години и може да засегне хора, които нямаят в миналото или в момента други симптоми на психиатрични разстройства.

● **персистиращо разстройство на възприятията, свързано с употребата на халюциногени (Hallucinogen Persisting Perception Disorder – HPPD)** – някои бивши употребляващи LSD съобщават за преживявания, които те наричат разговорно „флешбек“, а лекарите – HPPD. Тези епизоди са спонтанни, повтарящи се появяване на някои от сензорните деформации, които се предизвикват от употребата на LSD. Преживяванията могат да включват халюцинации, но най-често съдържат визуални смущения като виждане на несъществуващо движение в периферията на зрителното поле, ярки или цветни проблясъци и сияние или следи, свързани с движещи се обекти. Това състояние обикновено е упорито и в някои случаи може да се появява непроменено години след като е спряна употребата на веществото.

Зависимост – част от злоупотребляващите развиват зависимост. Те продължават да приемат LSD, независимо от физическите и психическите проблеми и, основно, въпреки негативните ефекти върху социалните взаимоотношения.

Абстиненция – няма данни, че след спирането на употребата на LSD се появяват абстинентни симптоми.

Д-р Радослав Райчев

Използвана литература:

NIDA Research Report Series, „Hallucinogens And Dissociative Drugs“

Атински Институт за изучаване на човека “Антропос” (АКМА)

През месец април тази година имах уникалната възможност да посетя един от водещите световни институти по фамилна психотерапия „Антропос“ в Атина. Институтът „Антропос“ е частно сдружение от професионалисти – лекари, психологи, учители, социални работници, практикуващи в областта на фамилната психотерапия. Създаден е през 1963 г. в Атина от г-р Джордж Василиу и от г-р Васо Василиу. Днес той има изключителна популярност в Гърция и по света.

Програмата ми беше богата и интензивна. Смея да кажа, че успях да придобия основно впечатление за начина, по който работи този институт.

Специалистите от „Антропос“ прилагат принципите на **екосистемния подход** към групи, семейства и индивиди. Работи се в няколко основни области:

- **превантивна работа в общността;**
- **обучение на професионалисти от помагащите професии;**
- **професионални супервизии на институции, работещи в областта на психичното здраве;**
- **психотерапевтична работа със семейства.**

Впечатление прави това, че всички програми на АКМА са дългосрочни: превантивните са с продължителност до 3 години, обучителните – от 3 до 5 години, а терапевтичните са според заявката.

По време на моя престой в Атина участвах в 4 семинара за професионалисти, в терапевтична група, семайна сесия, учебна супервизия и няколко вида родителски групи.

Искам да споделя гордостта си от това, че като принципи на обучение и на работа с клиенти същият модел го има и в София в лицето на Психотерапевтичен Институт по Социална Екология на Личността. Той е неправителствена организация и е създаден по подобие на АКМА. Не с тези машаби, разбира се, но със същия висок професионализъм и отговорност към работата.

Едно от нещата, които видях е, че специалистите от АКМА отправят своите послания към хората, с които работят по метафоричен и индиректен начин. Пример за това е една среща с родители, на която чух следната прitchта:

Имало едно време един човек, който видял една каракуда. Каракудата имала малка дупчица и се чувал шум отвътре. Бъдещата пеперуда се опитвала да излезе навън. Той бил добър човек и много искал да помогне и затова взел нож и разширил този отвор. Пеперудата излязла, но... не можела да лети. Никога не се научила, защото той не ѝ позволил да опита. Тя за цял живот останала със слаби криле. Този човек не знаел, че да опитваш те прави силен. Много често това, от което имаме нужда в живота, е да положим усилия. Ако растем без да полагаме усилия и без ограничения, ще пораснем външност много ограничени. Нямаме силни, нямаме да летим.

И по-нататък:

*Аз поисках от Бог сила
и той ми прати трудности, с които да се справям.*

*Аз поисках мъдрост
и Бог ми прати проблеми, които да разрешавам.*

*Аз поисках добър живот
и Бог ми прати разум и силни ръце да работя.*

*Поисках да се научава да лети
и Бог ми прати препятствия.*

*Поисках любов
и Бог ми прати хора, на които да мога да помогна.*

*Аз не получих това, което исках,
но получих всичко, от което имах нужда.*

Тази история беше разказана на родители, чиито деца посещават група за развиващо на личността и умения за ефективно общуване. Групата е за ученици между 13-15 години и работи два пъти месечно по три часа. Родители бяха дошли в института, за да получат обратна връзка за работата с техните деца.

Д-р Василиу им каза: „Ако разберете всичко това, ще разберете и какво правим ние тук, работейки с вашите деца.“

Още в началото тя направи уговорка с тях, че няма да говори за всяко едно дете поотделно, а само за групата като цяло. През цялото време, повече от два часа, не чух името на нито едно дете. За никой не беше казано нещо персонално и никой от родителите не попита: „А как е нашият Петрос?“. Поднесената информация беше изключително и само в контекста на групата и важните теми, които децата поставят, но не поотделно, а като едно цяло. Без заявка за конкретен проблем родителите външност получиха едно терапевтично по смисъла си послание, че ние живеем в контекст от взаимоотношения. Да се опитваме да намерим обяснение на дадено поведение само в неговите индивидуални характеристики ни лишава от богатството на реалността. Самите деца се научават да гледат на участието си в група (училищен клас, семейство, клуб по интереси) като на нещо, което всеки от нас създава и има принос за всичко, което става като резултат. Това, че днес говорим за секс, например, не е защото Петрос попита, а защото всички ние имаме нужда да чуем нещо по тази тема и тя ни касае по същия начин, както и него, макар че в момента той поставя този въпрос. Можете ли да си представите какъв ефект би имало това, ако в класа на тези деца има един, който е „черната овца“ и сред учители и родители назрява идеята този ученик да бъде изключен от училище за неговите провинения? Родители и деца, събрани се с такова разбиране за отношенията между хората, трудно ще се хванат на елементарното обяснение „това дете е проблемно и е по-добре да го няма“.

Подобни ситуации в българските училища са все повече. Разбирането в „Антропос“ в това отношение е, че конфликтите в групата трябва да се отработват и използват като превенция на етикетизирането. Проблемите са ресурс децата да растат пълноценни личности, защото ги учат да разбират по-добре взаимоотношенията помежду си.

Валентина Marinova
психолог

СЪТРУДНИЧЕСТВО

Програма за ресоциализация и професионално обучение

Терапевтична общност „Феникс“ и Превантивно-информационен център по проблемите на наркоманиите към Столична община

В повечето случаи младежите, завършили рехабилитационни програми (терапевтични комуни) се завръщат отново към старата среда. Адаптацията към обществото е трудна без професионална подкрепа. Редица рискове застрашават придобитите в рехабилитацията умения и усвоения нов начин на живот, свободен от наркотици. Резултатите от множество международни изследвания в областта потвърждават, че най-честите причини за рецидив са свързани с липса на трудова заетост и семейни проблеми. Аналогични са наблюденятията ни от практиката в нашата страна – рисъкът от рецидив е повлиян от фактори в непосредствената социална среда на личността. Ето защо подкрепата за справяне с тези проблеми в структурирана професионална програма за ресоциализация е от особена важност за крайния успех на лечението.

Във връзка с ефективността на цялостното лечение на младежите, зависими от наркотици, от 2002 г. Терапевтична общност (ТО) „Феникс“ реализира програма за ресоциализация. Програмата се осъществява в партньорство и на територията на Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите (ПИЦ по ПН) към Столична община.

През трите години на тясно сътрудничество между ПИЦ по ПН – София и ТО „Феникс“, бе изграден междуинституционален мултидисциплинарен екип, включващ социални работници и психолози. Понастоящем в екипа участват: от ТО „Феникс“ – Теодора Грошкова, клиничен психолог, директор на Програмата, и Ивайло Райнов, социален работник; от ПИЦ по ПН – Евелина Пейчева, психолог, и Христина Червенкова, социален работник.

Кратко описание на Програмата:

Цел – да подгответи младежите със зависимост, които са завършили дългосрочна рехабилитационна програма за пълноценен живот и професионална реализация.

Продължителност – между 6 и 12 месеца. Организирана е в 2 фази със специфични цели.

Информация и насрочване на предварително интервю можете да получите на следните телефони и e-mail адреси:
Терапевтична общност „Феникс“ –
административен офис:
тел.: 0898 209 175
02 962 35 84 • 02 868 75 68
e-mail: Peter.Vassilev@contact.bg

Превантивно-информационен център по проблемите на наркоманиите – София:
тел.: 02 944 64 97
e-mail: sofiamca@online.bg

Първата стъпка включва детайлна оценка на семейните и личностни ресурси, на достигнатия ефект от терапевтичната програма, както и на професионалните умения и опит. Тя се последва от втората – изграждане на индивидуален план, включващ и план за професионално развитие. Планът интегрира потребностите, уменията и възможностите на младежите и поставя конкретни цели за отделните фази на програмата за ресоциализация.

Дейности – обучение в социални умения; обучение в професионални умения; посредничество за стажове във фирми и намиране на работа; създаване на социална мрежа от опорни точки (семейство, приятели, работна среда и др.); обучителни групи за родители и семейна терапия; индивидуално и групово консултиране; клубна дейност.

За включване в тази Програма могат да кандидатстват и младежи в ремисия (период на въздържане от употреба на психоактивни вещества), успешно завършили различни лечебни програми в страната и чужбина.

Теодора Грошкова
г-р Дорита Кърстева

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ:

ЦЕНТЪР ЗА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

Центрът за неформално образование (ЦНО) е неправителствена организация и е регистриран като юридическо лице с нестопанска цел през месец март 2005 г., със седалище в гр. София.

Неговите учредители са участниците в работния екип, който се състои от 8 души – професионалисти с богат опит. Повечето от тях се занимават с дейности, свързани с неформално образование още от 1996 г., като ръководители на проекти, обучители и треньори по различни програми или като доброволци в неправителствени организации в областта на младежката политика и младежките инициативи.

Мисията на ЦНО е да създаде условия и да подпомага разработването, реализирането, утвърждаването и популяризирането на различни форми на неформалното образование сред деца и млади хора, младежки организации и структури, местни и държавни организации и институции в България. Тази мисия ще бъде изпълнена с активното участие на доброволците, партньорите и съмишлените на центъра.

Целите, които си поставя ЦНО, са:

- Да проучва и анализира интересите и потребностите на младите хора, младежките организации, структури и институции от неформално образование;
- Да разработва и прилага съвременни модели за информиране, консултиране и обучение;
- Да стимулира и подпомага изграждането и развитието на личностни качества и умения на младите хора;
- Да повиши общественото разбиране за ролята на неформалното образование за младите хора;
- Да съдейства за повишаване на достъпа и участие на младите хора – работници, специалисти и всички, проявяващи интерес, до различни форми и програми за неформално образование в страната и чужбина;
- Да подпомага дейността на НПО, местни и държавни организации и институции и други заинтересовани лица по отношение на разработване и осъществяване на младежки инициативи, проекти, програми, дейности и политика;
- Да съдейства за изграждане и утвърждаване на гражданското общество и демократията, да подпомага процеса на присъединяване и членство на Република България в Европейския съюз.

Издава: Превантивно-информационен център по проблемите на наркоманиите към Столична община

Директор и гл. консултант: д-р Дорита Кръстева

Редактор: Светлана Лесева

ISSN 1311-9567

Целевите групи, към които центърът насочва своите дейности, са:

- Деца и млади хора до 25 години;
- Неформални младежки групи и структури;
- Младежки неправителствени организации;
- Местни и държавни организации и институции;
- Специалисти и професионалисти в областта на младежката политика, дейности и инициативи.

Основните програми, по които работи ЦНО, са насочени към:

- Програма „Проучвания, анализи и прогнози“;
- Програма „Обучения“;
- Програма „Ваканционни обучителни и доброволчески лагери“;
- Програма „Възможности – инициативи, творчество, реализация“;
- Програма „Устойчиво развитие на местни младежки общини“.

Партньор на ЦНО по програмите „Обучения“ и „Възможности“ е Превантивно-информационният център по проблемите на наркоманиите към Столична община. В краткия си, но насытен с дейности съвместен път реализирахме Националния конкурс, посветен на световния Ден на Земята под мотото: „Да съхраним живота във всяка капка вода!“ и Програма за здравно образование: „Превенция на рисковото поведение“ за ученици от столични училища. Екипът на ПИЦ по ПН е чудесен и работата с него е удоволствие, за което им благодарим!

Даваме си сметка, че само с обединени усилия ще достигнем до все повече и повече деца и млади хора и ще постигнем целите, които сме си поставили.

Центрът за неформално образование е отворен за идеи и нови партньорства.

Очакваме ви!

За връзка с екипа на ЦНО:

nonformedu@abv.bg

Председател: Емилия Маринова – 0897 309 992

Координатор: Радостина Раданова – 0886 307 842

София, 1504;

бул. „Васил Левски“ 126

тел.: (02) 944 64 97, факс: (02) 943 39 80

e-mail: sofiamca@online.bg

www.sofiamca.hit.bg

Предпечат и печат: „Найс АН“ ЕООД